

Det kongelige kulturdepartement
PB 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref	Arkivkode	Saksbehandler	Deres ref	Dato
201000051-2	008	LE	2009/05503 ME/ME2 CMI:elt	11.03.2010

HØRING – BRANSJERÅDET FOR FILMS RAPPORT OM LIKESTILLING PÅ FILMOMRÅDET

Vi viser til departementets brev datert 05.02.10 hvor man ber om høringsuttalelse til Bransjerådet for films rapport om likestilling på filmområdet – *Ta alle talentene i bruk!*.

St. meld. nr 22 (2006-2007) *Veiviseren* slår fast at andelen kvinner i nøkkelposisjoner i norsk film skal være minst 40 prosent innen utgangen av 2010. Bransjerådet for film har på denne bakgrunn nedsatt en egen arbeidsgruppe som har utarbeidet en rapport med forslag til en rekke tiltak som kan iverksettes for at representasjonen på filmområdet skal bli mer kjønnsnøytral.

Film & Kino ser positivt på det initiativet bransjeorganisasjonene her har tatt og slutter seg til målene om mer likestilling i filmbransjen. Våre kommentarer til rapporten er i hovedsak basert på kinoenes og videobransjens interesser. Norske filmer har de siste årene stått for mer enn 20 prosent av omsetningen på norske kinoer og kvinners andel av målgruppen er økende. Det er derfor viktig at kvinner finner filmer og historier som de kan identifisere seg med.

Bransjerådet legger som premiss for det videre arbeid, at man heretter telle fire nøkkelroller i filmproduksjon istedenfor dagens tre. Rådet er opptatt av at bærende hovedroller skal telles med, i tillegg til regissør, manusforfatter og produsent. Film & Kino slutter seg til dette, da vi anser det som viktig at det produseres norske filmer som interesserer alle grupper av publikum og at også hovedrollene spiller dette. En mer kjønnsnøytral representasjon på filmområdet, vil kunne bidra ikke bare til mer likestilling i bransjen, men også til å få frem andre erfaringer som basis for de filmatiske fortellingene.

Bransjerådet fremmer seks overordnede forslag som Film & Kino vil kommentere:

1) Kjønnbalanse i manuskriptstøtteordningen

Bransjerådet mener man må kunne pålegge konsulentene å opprettholde en kjønnsfordeling på minimum 40 prosent av begge kjønn på innvilgede søknader. Det sies ikke noe om hvordan dette skal skje. Film & Kino mener det er viktig å opprettholde en stor andel innvilgende søknader fra kvinner, men har vanskelig for å se at et slikt pålegg skal kunne iverksettes uten at man i realiteten innfører kjønnkvotering.

2) Forskjøvet fordeling av prosjektutviklingsstøtte og forskjøvet fordeling av produksjonsstøtte (Punktene 2 og 3 i rapporten kommenteres her under ett)

Bransjerådet foreslår at man åpner for å forskyve tildeling av midler til prosjektutvikling og etter 6-12 måneder også produksjonsstøtte, til gode prosjekter fra begge kjønn foreligger i tilstrekkelig omfang. Man tenker seg å holde tilbake de siste 20 prosent av årets midler i påvente av kvalifiserte prosjekter. Tilbakeholdte midler legges på toppen av rammen for påfølgende år.

Film & Kino er usikker på hvor godt dette vil fungere. Man har allerede en etterhåndsstøtte som går av samme pott som forhåndsstøtten. Skal man i tillegg ha en pott med ”tilbakeholdte midler”, kan resultatet bli en ujevn filmproduksjon, der man risikerer å få store opphopningseffekter. For kinoene og videobransjen er det viktig med jevn filmtilgang fra år til år og med god spredning gjennom hele året. Vi vet at publikum, og særlig det voksne publikummet, har en frekvens som gjør at de ”mister” filmer hvis disse lanseres for tett. Vi kan likedan registrere at den popularitet de norske filmene har oppnådd de senere årene, har skapt en forventning om at det jevnlig skal komme nye norske filmer. Vi vil derfor advare mot at man innfører ordninger som skaper for stor ubalanse i filmtilgangen. Skal man gjennomføre bransjerådets forslag, er det derfor viktig at man legger inn visse begrensninger i tid, for eksempel ved å fastsette at de siste 20 prosent av midlene bare kan tilbakeholdes i tre eller maksimalt seks måneder.

3) Pakkefinansiering med kjønnbalanse

Bransjerådet foreslår en tilskuddsordning til pakkefinansiering av tre og tre filmer der produksjonsselskaper kan legge inn anbud på tre filmprosjekt med minst to av hvert kjønn i nøkkelposisjoner. Film & Kino har tro på at dette kan være et egnet tiltak. Pakkefinansiering gir produsenter og filmskaper mulighet til langsiktig samarbeid og har vist seg å være effektivt på andre områder. Pakkefinansiering gjør at den enkelte produsent og filmskaper som inngår i pakken får et arbeidsperspektiv på 6-7 år, kanskje mer. For kvinner som skal tilpasse sitt arbeidsliv til graviditet og fødsler, er den type langsiktige perspektiv særlig viktig.

4) Utvidet etterhåndsstøtte til filmer med kvinnelige protagonister (hovedroller).

Film & Kino har innledningsvis pekt på hvor viktig det er å få gode kvinneroller på film. De siste årene har vi sett en overvekt av filmer med unge menn i hovedrollen. Besøkstallene på kino viser at det ikke er unge menn, men voksne og i særlig grad

kvinner, som øker sitt kinobesøk. Norsk film bør speile det norske samfunn. Det er derfor behov for tiltak som kan stimulere til å få frem flere historier der kvinner har hovedrollen. Bransjerådet foreslår at etterhåndsstøtten for filmer der minimum to av fire nøkkelposisjoner er kvinner, skal økes til 85 prosent i en forsøksperiode. Film & Kino sitter ikke med budsjettall som gjør det mulig å vurdere hvilke virkninger dette kan ha for finansiering av andre filmer og viser derfor til det som er sagt underpunkt 3 om at virkemidlene ikke må vanskeliggjøre en jevn produksjon av norske filmer. Men med dette forbehold støtter vi tiltak som kan få frem flere kvinneroller.

5) Etableringsstøtte til kvinnelige film- og TV-produsenter

Etableringsstøtte til kvinnelige gründere har vist seg å fungere godt på andre områder, og vil etter all sannsynlighet virke godt også for kvinnelige produsenter.

Av de øvrige tjue forslagene er det mange Film & Kino umiddelbart vil slutte seg til, slik som systematisk innføring av søknadsfrister, mentorordninger, flere filmrekrutteringsstipend, tettere kontakt mellom produsent og kunstner ("pitcheforum") og telling og ny gjennomgang av prosjekter som faller utenom. Likedan videreføring av lederutviklingsprosjekt og likestillingspott. Andre forslag er vi noe mer skeptiske til, slik som produksjonsutviklingsstøtte med senket krav til egenkapital. Vi mener det er bra å gjenopplive den såkalte "produsentstøtten", men å senke egenkapitalen til 20 prosent, kan gjøre at vi får filmprosjekter med for dårlig finansiell basis. Likedan er vi skeptiske til å gjøre post-premierestipend til en automatisk ordning. Vi mener det fortsatt bør være en forutsetning at produsent og regissør har et nytt prosjekt på gang.

Film & Kino slutter seg til at det innen filmbransjen er viktig å se på organiseringen av arbeidstiden. Dette har i følge arbeidslivsforskning stor betydning for hvorvidt menn og kvinner oppnår like muligheter på arbeidsmarkedet. Det er kjent at filmarbeidere under produksjon har lange dager, ubekvem arbeidstid og høyt tempo, og at dette kan gjøre det vanskelig for kvinner å hevde seg i bransjen. Bedre organisering av arbeidstiden og tilbud om barnepass/praktikantordning ved ubekvem arbeidstid og/eller reiser, er meget gode tiltak for å øke likestillingen i bransjen.

Vi forundres imidlertid over at Bransjerådet som ledd i sin tiltakspakke finner det nødvendig å fremme forslag om "overholdelse av arbeidsmiljøloven". Vi forundres ytterligere over at det i forslaget "barnepassordninger" presiseres at: "I de tilfeller der arbeidsmiljøloven ikke overholdes, bør produsent pålegges ansvaret for tilrettelegging av praktikantordning/barnepass etc." Når Bransjerådet finner å måtte henstille til KKD og NFI om å øremerke midler "som skal bidra til mer realistiske budsjetter", underforstått "mer tid på settet", opplever vi det som en ansvarsfraskrivning.

Bransjen må selv sørge for realistiske og kvalifiserte budsjetter innen for de rammer som Arbeidsmiljøloven setter. NFI må sørge for at den støtte som gis på basis av disse budsjettene gjør den enkelte produksjon gjennomførbare innenfor forsvarlige rammer.

Oppsummering:

Film & Kino ser positivt på det initiativet Bransjerådet for film har tatt og finner at den foreliggende rapporten inneholder mange gode forslag. Vi mener det er viktig med en bedre kjønnsbalanse i norsk film, noe som igjen kan bidra til at den kvinnelige del av publikum finner historier og personer de kan identifiseres seg. Vi slutter oss derfor til en rekke av de tiltak som er foreslått. Vi peker særlig på tiltak som pakkefinansiering og etableringsstøtte som vi mener kan gi langsiktige løsninger. Likedan mener vi det er viktig å se på organisering av arbeidstiden og vi mener det er bransjens eget ansvar å budsjettere slik at dette er mulig.

Med vennlig hilsen

Lene Løken
Adm. direktør
Film & Kino